

A stylized, colorful illustration of a landscape. The foreground features rolling green hills with a brown path. In the middle ground, there are several trees and flowers: a large green tree, a purple flower, and an orange flower. A small red bird is flying in the sky. The background consists of layered blue and white waves, suggesting a sky or water.

Školy pomáhají stromům

aneb EVVO program iniciativy Zalej mě!

Ing. Michal Polanský, Ph.D.

Co dokáže měsíc vedra a sucha?

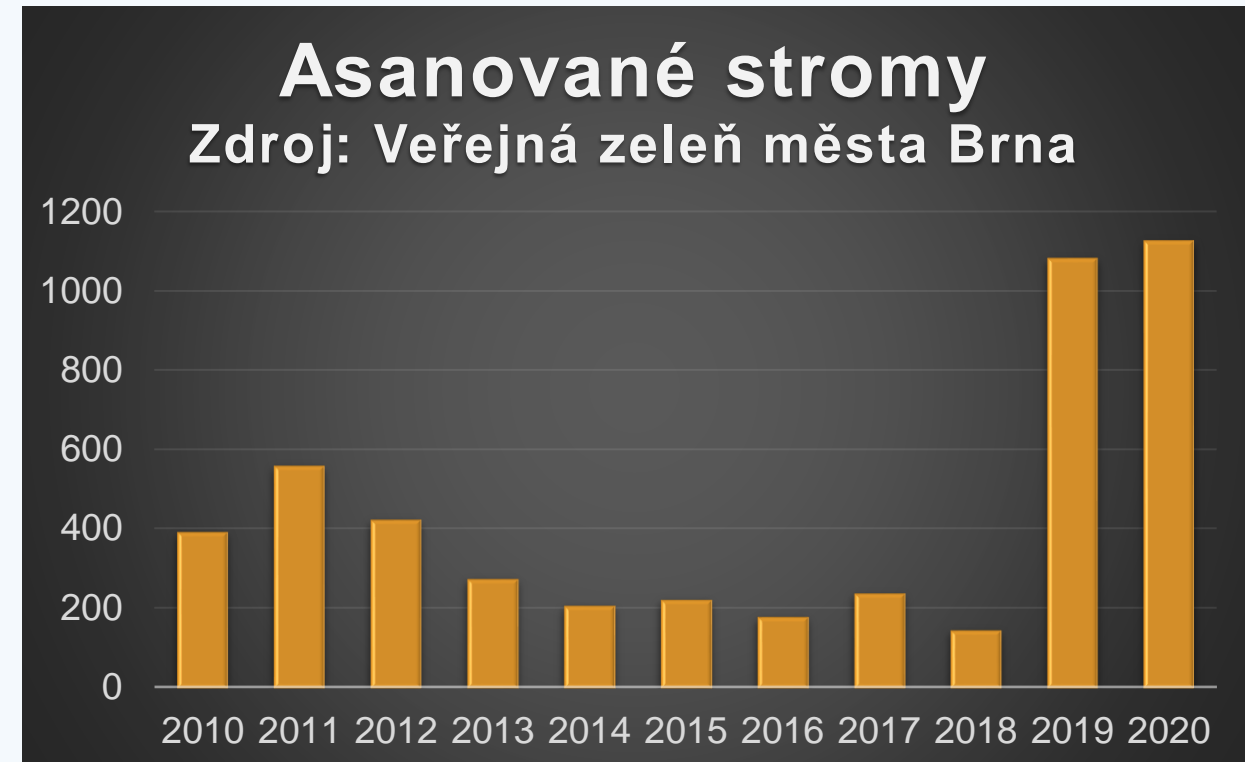
- Přehřátá města i krajina
- Zvýšený výpar až o 30%
- Klesající spodní vody
- Usychající zeleň a stromy

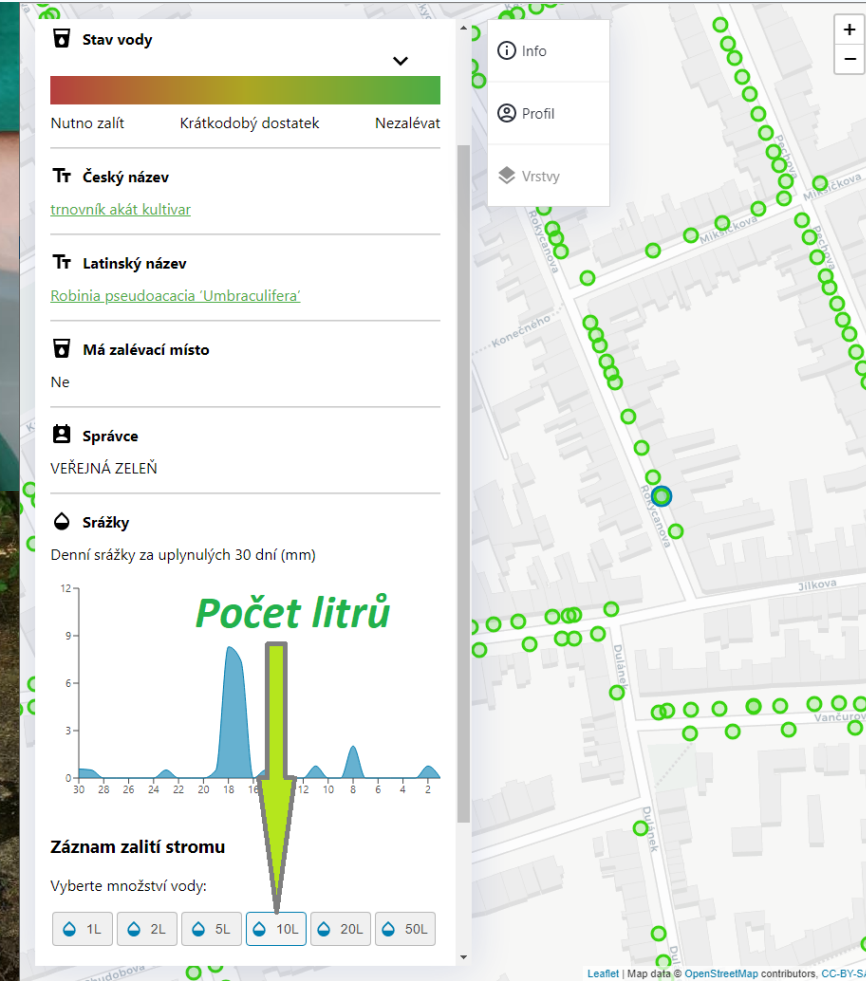
Proč to musíme řešit?

- *Stromy vnáší přírodu do města, chladí, čistí vzduch, ...*
- *Správci nemají vodu ani čas zalévat všechny stromy*
- *Stromy bez vody uschnou*
- *Lidé vodu i čas mají*
- *Příležitost aktivizovat lidi a komunity k ochraně přírody*

O čem je iniciativa “Zalej mě!”?

- Učí lidi šetřit vodou a zalévat stromy v okolí
- Vzdělává, motivuje a koordinuje péči v městech
- Propojuje lidi a komunity
- Využívá mapovou aplikaci, která počítá a zobrazuje potřebu zalití stromů
- Nabízí program pro školy

Program Zalejme pro školy

Cíle:

- Zaujmout a nadchnout děti i rodiče.
- Pomoci stromům v okolí školy.
- Ukotvit šetření vodou a zalévání stromů.
- Jít postupně od PETky ke kbelíkům.
- Využít mapovou aplikaci Zalej mě!
- Ukázat dopad a aktivizovat.

Harmonogram

Pátek

Motivace a vysvětlení třídy

Víkend

Počáteční spotřeba vody, úspory a zalévání PETkou

Týden

Tematické aktivity a výuka, postupně zalévání kbelíkem

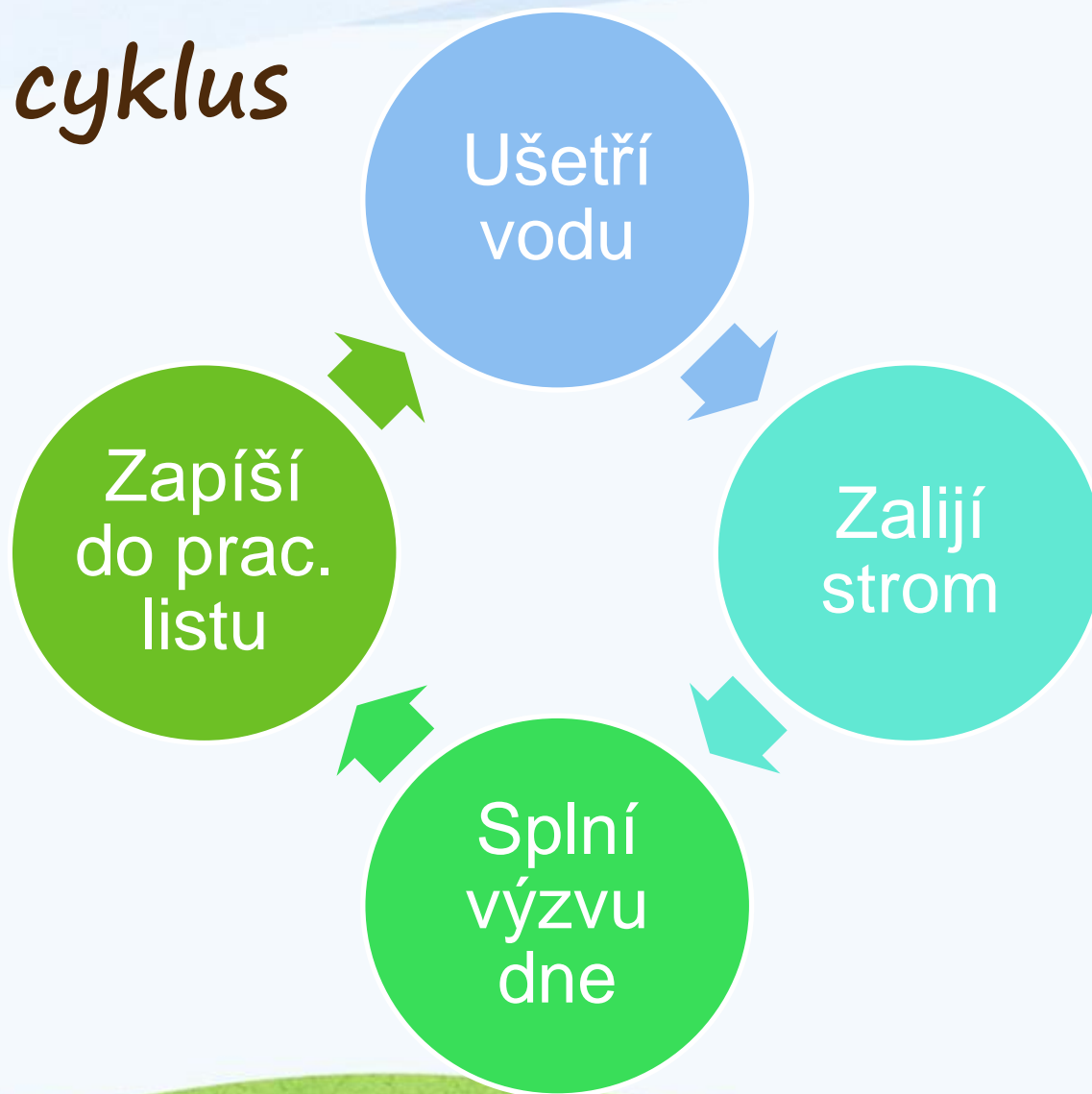
Víkend

Odhad úspor vody a zachráněných stromů, přenos návyků

Pondělí

Vyhodnocení a prezentace ve třídě

Denní cyklus

Pro zpestření:

Měří spotřebu vody

Plní doplňkové aktivity

Zodpovídají na otázky

Diskutují

Zalévají školní zahradu

Co poskytujeme za materiály

- *Návod pro koordinátora EVVO*
- *Prezentaci s návodem pro učitele*
- *Informace pro žáky a rodiče*
- *Pracovní listy v excelu pro*
  - *1. stupeň ZŠ*
  - *2. stupeň ZŠ/Prima - kvarta*
  - *SŠ/kvinta-oktáva*
- *Inspiromat* *pro sdílení zkušeností*

Pracovní list (1)

Tvé jméno		Počet zachráněných stromů	0
Tvá třída		ve městě díky zalévání	0
Tvá škola		v přírodě díky šetření vodou	0
Tvůj strom		díky inspirování ostatních	0

Den	Zalévání (počet litrů)	Ušetřené + nasbírané litry	Číslo doplňkové aktivity	Dnešní výzva	Otázka dne k zamyslení	Tvá odpověď na otázku dne
pátek				Seznámení se s Životem stromů.	Jaký je Tvůj strom?	
sobota				Měření vody a zalévání PETkou.	Co Tě napadlo při zalévání stromu?	
neděle				Najdeš možnosti šetření vodou?	Co dobrého děláš pro přírodu?	
pondělí				Zavedeš i úsporné opatření?	Snážíš se šetřit vodou? Jak to děláš?	
úterý				Zkusíš sbírat vodu do misky?	1. Do dřezu si dej misku a poblíž kbelík na ušetřenou vodu. Do misky a kbelíku sbírej vodu bez čisticích prostředků, mýdla, tuků a soli na zalévání. 2. Večer s ní můžeš zalít strom a pokud by příliš přšelo, můžeš ji použít třeba na splachování.	
středa				Dáš i kbelík a zadáš do apky?	Co by pro přírodu měly dělat vlády a města?	
čtvrtek				Zkusíš dnes někoho inspirovat?		
pátek				Zvládneš i dva kbelíky vody?	Jaké to bylo inspirovat ostatní?	
sobota				Kolik vody o víkendu ušetříte?	Jak vnímáš přírodu, když jsi na procházce?	
neděle				Užij si zasloužený odpočinek:)	Změnil se Tvůj vztah ke stromům? A jak?	
pondělí				Odešli tento list a zjisti, co dokázali!	Zaliješ svůj strom, až bude mít žízeň?	
Celkem litrů	0	0				

Pracovní list (2)

Stav vodoměrů v litrech	studená	teplá	celkem
1. pátek			0
1. neděle			0
2. pátek			0
2. neděle			0
Spotřeba od pátku do pátku	0	0	0
Spotřeba 1. víkend	0	0	0
Spotřeba 2. víkend	0	0	0
Rozdíl mezi víkendy	0	0	0

Koho jsi už inspiroval(a)?	Počet lidí
Rodinu	
Kamarády	
Sousedy a kolemjdoucí	
Přátele přes e-maily a sociální sítě	
Vedoucí v kroužcích	
Novináře, úředníky, politiky,	
Ostatní ...	
Počet inspirovaných lidí	0

Doplňkové aktivity na každý den. Některou si vyber a pusť se do ní:-). Přejeme hodně zábavy!	Poznámky k aktivitě
1. Vyprávěj prarodičům, strejdům, tetám a kamarádům jak a proč zaléváš stromy a co úžasného teď už o stromech víš.	
2. Běž na procházku a hledej hnízda, ptáčky a veverky ve větvích a brouky ve starém dřevě.	
3. Poznávej stromy v okolí a pak to zkus se zavřenýma očima jen podle kůry a listů.	
4. Zasaď semínko stromu a pozoruj, jak roste.	
5. S rodiči vytvoř a umísti cedulku ke svému stromu. Nejlépe dřevěnou, ale aby zvládla i déšť. Napiš na ni: „Tento strom zalévá“ a svoje jméno.	
6. Udělej si s cedulkou a rodiči fotku.	
7. Udělej někomu dárek (něco ze dřeva, obrázek z listů nebo nakresli svůj strom)	
8. Udělej si pohodlí a podívej se na zajímavá videa a příběhy o stromech:	
Koloběh vody	Zeleň a voda ve městě
Pohádka o kapičkách vody	Muž, který sázel stromy

Automatické vyhodnocení

1. Posbírání prac. listů
2. Stisk tlačítka
3. Aut. vyhodnocení
4. Zveřejnění ve třídě
5. Odeslání

Počet prac. listů	3	Počet zachráněných stromů	62
Vaše třída		ve městě díky zalévání	4
Vaše škola		v přírodě díky šetření vodou	4
Vaše poznámky		díky inspirování ostatních	54

Stisk loga vymaže
formulář a zavře
všechny listy kromě
tohoto.

Den	Zalévání (počet litrů)	Ušetřené + nasbírané litry	Číslo doplňkové aktivity	Dnešní výzva	Otázka dne k zamýšlení	Tvá odpověď na otázku dne
pátek	6	24		Seznámení se s Životem stromů.	Jaký je Tvůj strom?	
sobota	6	28		Měření vody a zalévání PETkou.	Co Tě napadlo při zalévání stromu?	
neděle	51	32		Najdeš možnosti šetření vodou?	Co dobrého děláš pro přírodu?	
pondělí	8	22		Zavedeš i úsporné opatření?	Snažíš se šetřit vodou? Jak to děláš?	
úterý	10	39		Zkusíš sbírat vodu do misky?	Jaké máš rád/a stromy?	
středa	18	45		Dáš i kbelík a zadáš do apky?	Co se Ti líbí a nelíbí na aplikaci Zalej mě?	
čtvrtek	21	0		Zkusíš dnes někoho inspirovat?	Co by pro přírodu měly dělat vlády a města?	
pátek	30	57		Zvládneš i dva kbelíky vody?	Jaké to bylo inspirovat ostatní?	
sobota	26	63		Kolik vody o víkendu ušetříte?	Jak vnímáš přírodu, když jsi na procházce?	
neděle	40	91		Užij si zasloužený odpočinek:)]	Změnil se Tvůj vztah ke stromům? A jak?	
pondělí	33	75		Odešli tento list a zjisti, co dokázali!	Zaliješ svůj strom, až bude mít žízeň?	
Celkem litrů	249	476				

Stav vodoměrů v litrech	studená	teplá	celkem
1. pátek			0
1. neděle			0
2. pátek			0
2. neděle			0
Spotřeba od pátku do pátku	0	0	0
Spotřeba 1. víkend	0	0	0
Spotřeba 2. víkend	0	0	0
Rozdíl mezi víkendy	86	73	159

Po stisku tohoto tlačítka se objeví dialogové okno, kde vyberete všechny odevzdané pracovní listy (je třeba mít všechny ve stejném adresáři). Pak se spustí makro, které sloučí a sečte zadaná data a výsledek zobrazí v tomto souboru.

Koho jsi už inspiroval(a)?	Každý dokáže zachránit jeden i více stromů. Stačí mu vysvětlit, proč to má dělat a jak na to.
Rodinu	
Kamarády	
Sousedy a kolemdoucí	10
Přátele přes e-mail a sociální sítě	10
Vedoucí v kroužcích	6
Novináře, úředníky, politiky,	2
Ostatní ...	0
Počet inspirovaných lidí	41

Tematické zaměření výuky

Oblasti

Voda	Klima
Sucho	Stromy
Společnost	

Předměty

Přírodopis a biologie	Fyzika	Matematika	Informatika
Zeměpis	Český jazyk	Občanská nauka	Angličtina, Němčina, ...
Výtvarná výchova	Hudební výchova	Tělesná výchova	...

Zalej mě!

zalejme.cz

REALIZAČNÍ DETAILY

- Projektový den (pátek)
- Úkoly během týdne
- Doplnkové aktivity pro první stupeň ZŠ
- Doplnkové aktivity pro druhý stupeň ZŠ a primu až kvartu
- Doplnkové aktivity pro středoškoláky

Úvodní projektový den (pátek)

Doporučený průběh (~2 hodiny)

- **Odchod třídy k vybranému stromu:** S sebou jeden kbelík na třídu a každý PETku s vodou. Jeden vytištěný pracovní list ([1.st.](#), [2.st.](#), [stř. školy](#)) a [informace pro žáky](#) a [pro rodiče](#).
- **Diskuse:** Stromy jako živé bytosti a co nám přináší. Voda v životě stromů – jak ji získávají a jak s ní hospodaří. Inspiraci najdete [zde](#), [zde](#) i [zde](#).
- **Hra:** Pár žáků s PETkama (moře) zásobuje vodou většinu třídy (mraky), která běhá s vodou v dlaních a plní kbelík (déšť), několik dalších (horký vzduch) jim v tom brání. Když se jich dotknou, musí se vrátit k „moři“.
- **Diskuse:** Vodní cyklus a vliv stoupajícího horkého vzduchu na vznik sucha (info [zde](#)). Jak s vodou šetřit (info [zde](#)).
- **Ukázka:** Zalévání stromů k hranici koruny a zadání do [aplikace](#).
- **Úkol na víkend:** Probrání podle informací pro žáky a pracovního listu.

Úvodní projektový den (pátek)

Varianta při distanční výuce

1. Při procházce po okolí zkuste společně odpovědět na tyto otázky:
  - V jakém stavu jsou stromy v okolí a jaké mají podmínky oproti těm v lese?
  - Proč jsou stromy důležité a co nám přináší?
  - Jak stromy získávají a hospodaří s vodou?
  - Jak my můžeme s vodou šetřit?
2. Zkusíš si zalít svůj strom? Ne přímo se kmeni, ale k hranici koruny, kde má kořínky. Zvládneš to i zadat do aplikace?
3. Připrav se na víkendový úkol podle informací pro žáky a pro rodiče.
4. Do pracovního listu (1.stupeň, 2.stupeň, střední školy) si zapiš, jak se Ti dařilo, zapiš stav vodoměrů a ulož si ho. Během týdne do něj budeš zapisovat další věci.

Zadání na víkend

1. Vyber si svůj strom. Napiš něco o něm a nakresli ho na pracovní list.
2. Každý den jej zalévej. Stačí, když začneš PETkou a vodou z kohoutku.
3. Změř během víkendu spotřebu vody ve vaší domácnosti. Do tabulky ve svém pracovním listu si v pátek ve 20h a pak v neděli ve 20h zapiš stav vodoměrů na teplou a studenou vodu a zjisti spotřebu za víkend.
4. Zjisti, kolik litrů vody doma denně spotřebujete na:
  - Sprchování / koupání
  - Ranní (nebo večerní) hygienu (ruce, zuby...)
  - Splachování WC
  - Jak na měření najdeš v informacích pro žáky.
5. Navrhni alespoň 2 úsporná opatření, jak u vás doma vodu ušetřit.

Zadání na všední dny

Tato zadání jsou k dispozici v pracovním listu pro každý den.

Postupuj podle denních zadání a staň se expertem na šetření vodou a zalévání stromů. Pamatuj, že stromům pomůže jen voda bez tuků a čisticích prostředků.

Pokroky, další aktivity i odpovědi na otázky dne si zapisuj do pracovního listu.

- **Pondělí:** S rodiči zrealizuj jedno úsporné opatření a ušetřenou vodou zalij strom. Tip: Lépe se Ti bude zalévat PĚTKou nebo barelem se širokým hrdlem.
- **Úterý:** Do misky a kbelíku sbírej vhodnou, použitou vodu na zalévání. Pokud by zrovna pršelo, můžeš ji použít na splachování.
- **Středa:** Dáš dnes stromům aspoň kbelík vody? Nejvyšší čas zadat to do aplikace!
- **Čtvrtek:** Dnes můžeš zachránit několik stromů tím, že inspiruješ ostatní.
- **Pátek:** Dokážeš nasbírat i dva kbelíky vhodné vody? Musí být bez tuků a chemie!
- **Víkend:** Změř opět doma spotřebu a zjisti, kolik vody jste ušetřili a dali stromům.
- **Pondělí:** Dopln a odevzdej svůj pracovní list panu učiteli nebo paní učitelce.

Další aktivity pro první stupeň ZŠ

Denně si vyber některou aktivitu a pusť se do ní. Přejeme hodně zábavy!

1. Vyprávěj prarodičům, strejdům, tetám a kamarádům jak a proč zaléváš stromy a co úžasného teď už o stromech víš.
2. Běž na procházku a hledej hnízda, ptáčky a veverky ve větvích a brouky ve starém dřevě.
3. Poznávej stromy v okolí a pak to zkus se zavřenýma očima jen podle kůry a listů.
4. Zasad' semínko stromu a pozoruj jak roste.
5. S rodiči vytvoř a umísti cedulku ke svému stromu. Nejlépe ze dřeva, ale aby vydržela i déšť.
Napiš na ni: „Tento strom zalévá“ a svoje jméno.
6. Udělej si s cedulkou a rodiči fotku.
7. Udělej někomu dárek (něco ze dřeva, obrázek z listů nebo nakresli svůj strom)
8. Udělej si pohodlí a podívej se na zajímavá videa a příběhy o stromech: [Zeleň a voda ve městě](#), [Pohádka o kapičkách vody](#), [Muž, který sázel stromy](#)

Další aktivity pro první stupeň ZŠ

Denně si vyber některou aktivitu a pusť se do ní. Přejeme hodně zábavy!

1. Vyprávěj prarodičům, strejdům, tetám a kamarádům jak a proč zaléváš stromy a co úžasného teď už o stromech víš.
2. Běž na procházku a spočítej hnízda, ptáky a veverky ve větvích. Najdeš brouky ve starém dřevě? Zkus zjistit, o jaké se jedná.
3. Poznávej stromy v okolí a pak to zkus se zavřenýma očima jen podle kůry a listů.
4. Zasad' stromek nebo jinou rostlinu a pozoruj jak roste.
5. S rodiči vytvoř a umísti cedulku ke svému stromu. Nejlépe ze dřeva, ale aby vydržela i déšť. Napiš na ni: „Tento strom zalévá“ a svoje jméno.
6. Udělej fotku s cedulkou a sdílej na sociálních sítích. Přidej i hashtag #zalejme.
7. Udělej někomu dárek (něco ze dřeva, obrázek z listů nebo nakresli svůj strom).
8. Udělej si pohodlí a podívej se na zajímavá videa a příběhy o stromech: [Zeleň a voda ve městě](#), [Koloběh vody](#), [Muž, který sázel stromy](#), [Paměť stromů 1-15 díl](#)

Další aktivity pro středoškoláky

Denně si vyber některou aktivitu a pusť se do ní. Přejeme hodně zábavy!

1. Vyprávěj kamarádům, prarodičům, strejdům a tetám jak a proč zaléváš stromy a co úžasného teď už o stromech víš.
2. Běž na procházku a hledej hnízda, ptáky a veverky ve větvích a brouky ve starém dřevě.
3. Poznávej stromy v okolí a pak to zkus se zavřenýma očima jen podle kůry a listů.
4. Zasad' stromek nebo jinou rostlinu a pozoruj jak roste.
5. Vytvoř a umísti cedulku ke svému stromu. Napiš na ni: „Tento strom zalévá“ a svoje jméno. Nejlépe ze dřeva, ale aby vydržela i déšť.
6. Vytvoř video/fotku/obrázek/komiks/báseň... pro propagaci v okolí a na sociálních sítích. Při sdílení prosím přidej i hashtag #zalejme.
7. Vyrob někomu dárek (něco ze dřeva, obrázek z listů nebo nakresli svůj strom).
8. Udělej si pohodlí a podívej se na zajímavá videa a příběhy o stromech: [Zeleň a voda ve městě](#), [Muž, který sázel stromy](#), [Paměť stromů 1-15 díl](#), [Inteligentní stromy](#)

Zalej mě!

zalejme.cz

Co to vlastně je ten strom?

- Klimatizační jednotka
- Dekorace veřejného prostoru
- Zachytávač vody
- Čistička vzduchu
- Akumulátor CO_2
- Odrazivá plocha pro infra záření

Chlazení	-0.43°C
Zachycené CO_2	3.2kg
Zachycení prachu	1.2kg
Odraz energie	5kWh

Jak stromy vidí děti?

- Bezvadný žebřík a slunečník
- Zdroj dřeva na táboráky
- Zásobárna prutů na šermování
- Schovka v koruně stromu
- Spižírna plná ovoce
- Domeček pro ptáky

A jak vidím stromy já?

Taky tak, ale nejsou to jen věci. Navíc jsou to:

- Svědci lidských osudů
  - Tvůrci našeho životního prostředí
  - Přátelé držící nad námi ochranou ruku
  - Spojenci v boji proti oteplování
  - Učitelé života odhalující svá tajemství
- Živé bytosti s problémy jako my

Co mě stromy naučily?

- *Radovat se z listí v korunách i pod nohama*
- *Přemýšlet nad vztahy v přírodě*
- *Trpělivosti a nadhledu*
- *Vážit si rozmanitosti*
- *Chránit přírodu a Zemi*
- *Vnímat změny životního prostředí*
- *Brát je jako živé bytosti s problémy jako my*

A ta cesta k iniciativě “Zalej mě!”?

- *Láska k přírodě*
- *Vzdělání a profese*
- *Setkání se stromy – živými bytostmi*
- *20 let v Hnutí Brontosaurus*
  - *skvělí a akční lidé*
  - *zájem o životní prostředí*
  - *pozitivní akce pro přírodu*
- *Nedávné usychání stromů*

